



Rajapinnat verkostoyhteistyön tukena – tai esteenä

MERVI VÄHÄTALO

KUMPPANUUSAKATEMIA 9.6.2021

Rajapinnat



- Lähdekoodi – kaksi laitetta/ohjelmistoa tunnistaa toisensa
- Ihmiseen ja koneen välinen rajapinta – käyttöliittymä, jonka avulla ihminen käyttää laitetta/ohjelmistoa
- Palveluiden rajapinnat varmistavat palveluiden yhteensopivuuden koordinoimalla vuorovaikutusta ja viestintään palvelujen/ palvelukomponenttien välillä (Voss and Hsuan, 2009).



Rajapinnat

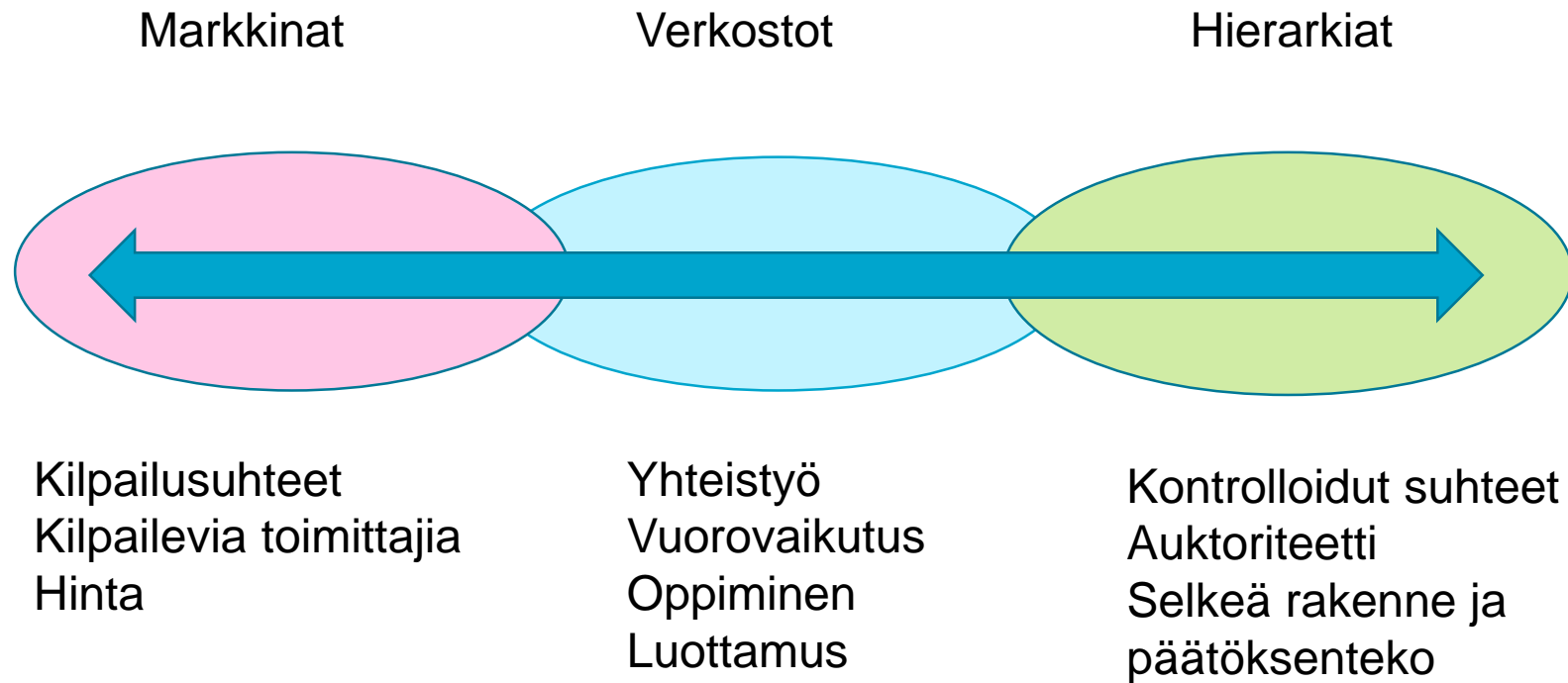
”Set of rules and guidelines governing the flexible arrangement, interconnections and interdependence of service components or service providers”

De Blok et al 2014

Rajapinnat

- Rajapinnat varmistavat, että systeemit ovat yhteensopivia (Voss and Hsuan, 2009).
- Rajapinnat mahdollistavat komponenttien monipuolisen yhdistelyn siten, että niiden toiminta ei häiriinny. (Baldwin and Clark, 1997).
- Standardit rajapinnat edistävät kilpailua ja nopeuttavat markkinoille pääsyä (Izsak & Edler 2011)
- Verkoston toimimisen edellytys: Toimijoiden, tuotteiden, palveluiden on sovittava yhteen

Verkosto toimintaympäristönä



Rajapinnat sote-alalla

- Rajapinnat ovat erityisen tärkeitä sote alalla, koska palvelut tuotetaan moniammatillisesti, useiden organisaatioiden toimesta ja pitkän ajanjakson aikana. (Meijboom et al., 2011; Peters et al., 2020).
- Riskinä on, että heikko koordinaatio ja kommunikaatio johtaa palveluiden päällekkäisyyteen ja hoidon puutteeseen/väärään hoitoon (Singer et al., 2011).
- Eli käytännössä rajapinnat mahdollistavat intergraation

Integraation esteet

Auschra 2018

Kliininen: salassapito vaatimukset, tiedonsiirron puute

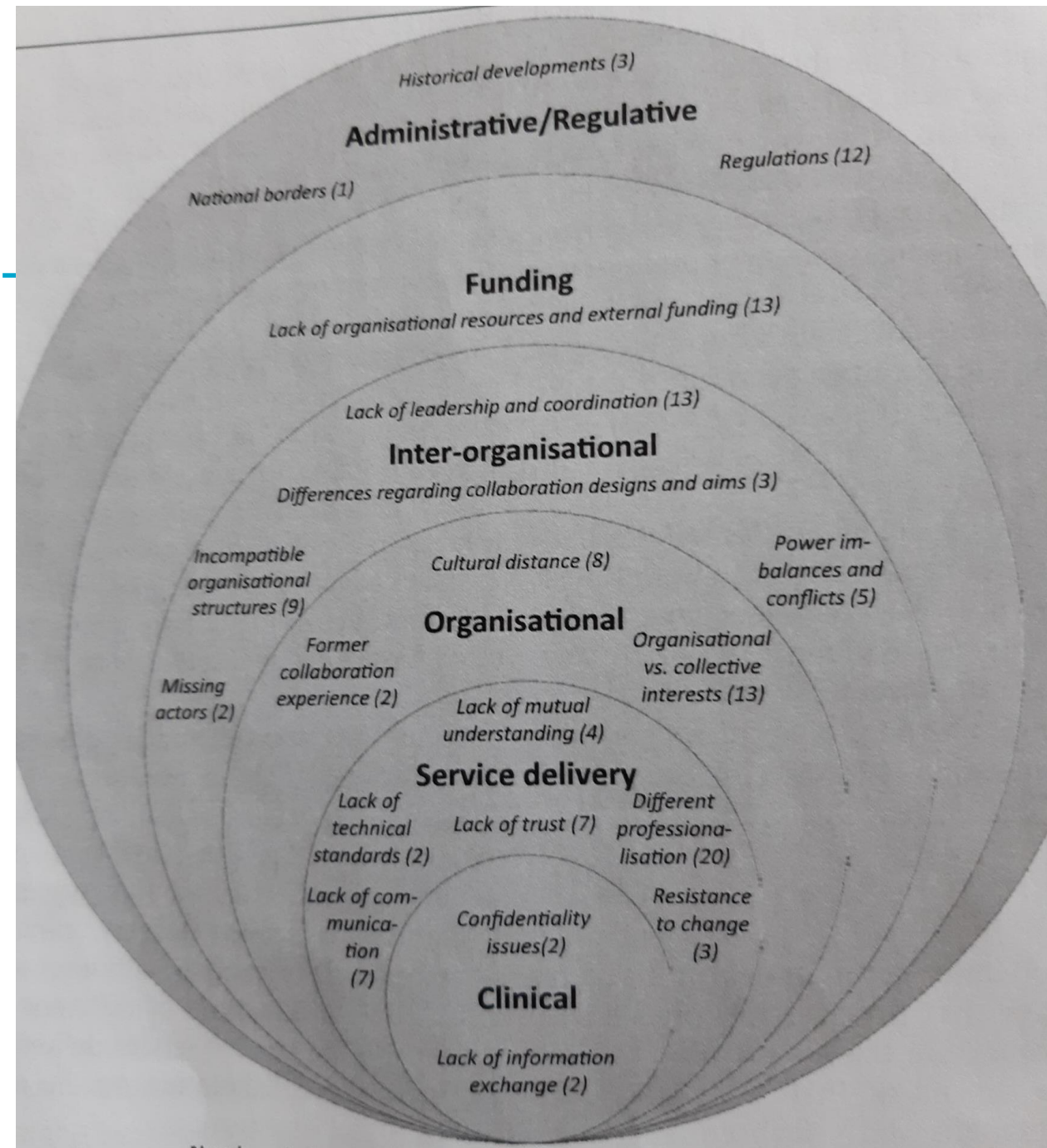
Palvelut: yhteisen ymmärryksen & luottamuksen puute, moniammatillisuus, muutosvastaisuus, standardien puute, vuorovaikutuksen puute

Organisaatio: organisaatiokulttuuri, organisaatio vs. kollektiivinen näkökulma, ei yhteistyön perinnettä

Organisaatioiden välillä: johtamisen ja koordinaation puute, erilaiset tavoitteet, voimasuhteet ja konfliktit, yhteensopimattomat organisaatorakenteet, puuttuvat toimijat

Rahoitus: resurssien puute

Sääntely: Lainsäädäntö, historialliset perinteet, kansalliset rajat



Rajapintatypologia

- Rajapinnat ihmisten ja tuotteiden/palveluiden välillä
- Rajapintojen kaksinainen tehtävä
 1. Lisätä valinnan mahdollisuuksia
 2. Turvata yhteensopivuutta

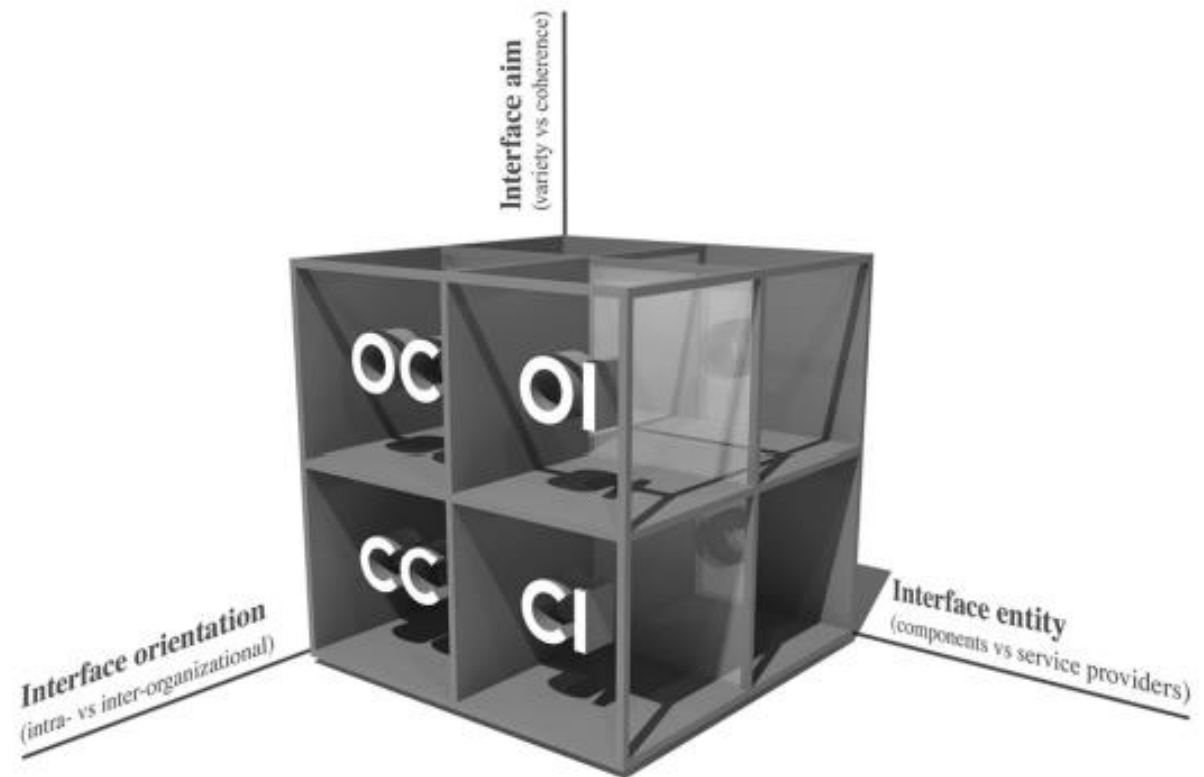
		Vuorovaikutus/Entity	
		Komponenttien välillä	Ihmisten välillä
Tavoite /Aim	Vaihtoehtojen lisääminen		
	Koherenssin varmistaminen		

Organisaatioiden väliset rajapinnat

Organisaatioiden sisäiset tai organisaatioiden väliset rajapinnat on huomioitava myös.

Eli Interface

- Aim
 - Variaatio / koherenssi
- Entity
 - Ihmiset / palvelut
- **Orientation**
 - **Organisaation sisällä /välillä**



	Palveluiden välillä	Ihmisten välillä
Vaihtelu	<p>Open customer (O-C)</p> <ul style="list-style-type: none"> • tieto tarjolla olevista palveluista (paperilistat, palveluhakemisto) • esittäytyminen muille toimijoille, kertominen omasta toiminnasta • palvelusetelirekisterit 	<p>Open information (O-I)</p> <ul style="list-style-type: none"> • yhteiset palaverit <ul style="list-style-type: none"> • kh tiimi palaverit • kotiutuspalaverit sairaalassa • kolmannen sektorin verkostossa • palveluohjaaja • omahoitaja
Koherenssi	<p>Closed customer (C-C)</p> <ul style="list-style-type: none"> • standardit lomakkeet • standardit mittarit • prosessikuvaukset • työkuvaukset • hoitosuunnitelma varmistaa, että kaikki hoitavat samalla tavalla • lainsäädäntö • suositukset • valvonta 	<p>Closed information (C-I)</p> <ul style="list-style-type: none"> • potilastietojärjestelmät • mobiilikännäkät • toiminnanohjausjärjestelmät • reissuvihko • tiedotukset kotona (palvelusuunnitelma kotona) turvaa muiden tiedon saantia

	Palveluiden välillä	Ihmisten välillä
Vaihtelu	<p>Open customer (O-C)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tietoa palveluntuottajista ei ole julkisen sektorin henkilöstöllä, joten tieto ei mene asiakkaille. • Ammattilaisilla ei ole kokonaiskuvaa palvelujärjestelmästä • Tukeakotiin.fi 😊 	<p>Open information (O-I)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Moniammatillisuus ei toteudu (kaikkia toimijoita ei osallisteta suunnitteluun) • Kaikki eivät tunne asiakkaan taustaa (ei aikaa/mahdollisuutta tutustua asiakkaan historiaan) • Ammattikieli/-kulttuuri rajoittaa kokonaisuuden ymmärtämistä • Yhteisten tavoitteiden puute • Moniammatilliset kokoukset • Standardi kirjaaminen • Jaettu hoitosuunnitelma
Koherenssi	<p>Closed customer (C-C)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toimintaohjeiden puute • Hoitosuunnitelmien ajantasaisuuden puute • Toimintaohjeet • Palvelukuvaukset 	<p>Closed information (C-I)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiedon siirron puute, epäyhtenäiset tietojärjestelmät • Kansalliset tietojärjestelmät • Avoimet lähdekoodit

**Rajapinnat toimivat esteenä,
jos niitä ei tunnisteta ja
huomioida ja tukena, kun ne
tunnistetaan ja niistä on
yhteisesti sovittu**

Esitys perustuu artikkeliin: Peters. V., Vähätalo, M. Meijboom B., Barengret, A., Levinus, B. & De Vries, E. 2020. Elaborating on modular interfaces in multi-provider contexts, International Journal of Operations and Production Management, 40(9), 1397-1419 doi.org/10.1108/IJOPM-12-2019-0822

Kiitos

LISÄTIETOJA

MERVI.VAHATALO@SAMK.FI